

ENSIKERTAA OOPPERAAN

LADATTAVA OPAS ENSIKERTALAISILLE

KAIKKI OVAT Tervetulleita

Savonlinnan Oopperajuhlien vieraat tulevat eri puolilta Suomea ja ulkomailta. Heitä yhdistäviä tekijöitä voivat olla uteliaisuus uuden kokemiseen, hieno festivaalitunnelma, monipuolinen ohjelma, ja tietenkin – kiinnostus musiikkiin ja suurten elämysten kokemiseen. Monelle kävijöistämme Oopperajuhlat on ensimmäinen kosketus oopperaan taidemuotona ja monelle myös vuoden ainoa oopperakokemus.

OOPPERA TAITEENMUOTONA

Ooppera on kokonaisvaltainen taidemuoto, jossa yhdistyy musiikki ja näytelmä. Oopperassa lavalla nähdään laulajia, mahdollisesti tanssijoita sekä huolella rakennettu lavastus ja puvustus. Usein täysimittainen sinfoniaorkesteri soittaa näyttämön ja katsomon välissä olevassa orkesterimontussa.

Rakkaus, petos ja kuolema

Useimmiten oopperat pohjautuvat jo olemassa oleviin tarinoihin, romaaneihin tai runoihin. Rakkaus, petos ja kuolema ovat aiheita, jotka toistuvat teoksesta toiseen. Vaikka monet tarinat ovat traagisia, löytyy oopperakirjallisuudesta myös kevyitä ja humoristisia teoksia.

OOPPERAA KESKIAIKAISESSA LINNASSA

Savonlinnan Oopperajuhlat on yksi maailman vanhimmista oopperafestivaaleista, ja se järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1912. Tapahtuma pidetään 1400-luvulla rakennetussa Olavinlinnassa ja luo esityksille ainutlaatuisen tunnelman.

Festivaalin perusti suomalainen sopraano Aino Ackté, ja nykyään Oopperajuhlat on noin kuukauden mittainen kansainvälisesti tunnettu kesätapahtuma, joka kerää kymmeniä tuhansia kävijöitä.

TUTTUJA TUNNAREITA:

- Va pensiero, Nabucco
- Là ci darem la mano, Don Giovanni
- Alkusoitto, Carmen
- Nessun dorma, Turandot
- Alkusoitto, Myyty morsian

ENSIKERTAA OOPPERAAN

LADATTAVA OPAS ENSIKERTALAISILLE

KAIKKI OVAT TERVETULLEITA

Savonlinnan Oopperajuhlien vieraat tulevat eri puolilta Suomea ja ulkomailta. Heitä yhdistäviä tekijöitä voivat olla uteliaisuus uuden kokemiseen, hieno festivaalitunnelma, monipuolinen ohjelma, ja tietenkin – kiinnostus musiikkiin ja suurten elämysten kokemiseen. Monelle kävijöistämme Oopperajuhlat on ensimmäinen kosketus oopperaan taidemuotona ja monelle myös vuoden ainoa oopperakokemus.

OOPPERA TAITEENMUOTONA

Ooppera on kokonaisvaltainen taidemuoto, jossa yhdistyy musiikki ja näytelmä. Oopperassa lavalla nähdään laulajia, mahdollisesti tanssijoita sekä huolella rakennettu lavastus ja puvustus. Usein täysimittainen sinfoniaorkesteri soittaa näyttämön ja katsomon välissä olevassa orkesterimontussa.

Rakkaus, petos ja kuolema

Useimmiten oopperat pohjautuvat jo olemassa oleviin tarinoihin, romaaneihin tai runoihin. Rakkaus, petos ja kuolema ovat aiheita, jotka toistuvat teoksesta toiseen. Vaikka monet tarinat ovat traagisia, löytyy oopperakirjallisuudesta myös kevyitä ja humoristisia teoksia.

Monessa oopperassa on aarioita, alku-, väli- ja loppusoittoja tai kuoro-kohtauksia, joista on tullut niin suosittuja, että niiden yhteys alkuperäiseen teokseen on miltei unohtunut. Näitä teoksia kuulee mainoksissa, suurten urheilutapahtumien tunnuksissa, elokuvissa – tai häissä! Tunnistat varmaan osan jo ilman oopperassa käyntiä.

TUTTUJA TUNNAREITA:

- Va pensiero, Nabucco
- Là ci darem la mano, Don Giovanni
- Alkusoitto, Carmen
- Nessun dorma, Turandot
- Alkusoitto, Myyty morsian

OOPPERAA KESKIAIKAISESSA LINNASSA

Savonlinnan Oopperajuhlat on yksi maailman vanhimmista oopperafestivaaleista, ja se järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1912. Tapahtuma pidetään 1400-luvulla rakennetussa Olavinlinnassa ja luo esityksille ainutlaatuisen tunnelman.

Festivaalin perusti suomalainen sopraano Aino Ackté, ja nykyään Oopperajuhlat on noin kuukauden mittainen kansainvälisesti tunnettu kesätapahtuma, joka kerää kymmeniä tuhansia kävijöitä.

TIETOA OLAVINLINNASTA

- rakennettu 1475
- a
- a
- a

OLAVINLINNA NÄYTTÄMÖNÄ

Oopperajuhlat järjestetään keskiaikaisessa linnassa Saimaan saarella. Olavinlinna on aivan Savonlinnan keskustan tuntumassa, Savonlinnan torilta hiukan itäänpäin. Linnaan vievälle sillalle pääsee kävellen torin suunnasta Martti Talvelan puistotietä ja idän suunnasta Aino Acktén Puistotietä pitkin. Linnan oven eteen ei pääse autolla, vaan linnaan vievälle ponttonisillalle kävellään Tallisaaren läpi. Olavinlinnaan johtaa vain yksi sisäänkäynti, joten et voi eksyä väärälle ovelle.

Et voi eksyä väärälle ovelle

Oopperajuhlat rakennetaan joka kesä uudelleen, sillä Olavinlinnassa ei ole juhlia varten säilytystiloja tai pysyviä rakenteita. Lastaus tapahtuu kirjaimellisesti laiturilta, koska tekniikka ja lavasteet on tuotava linnaan virran yli lautalla. Maailman pohjoisin meidän päiviimme säilynyt keskiaikainen linna on korvaamaton kulttuuriperintö ja museo. Oopperajuhlien käytössä osa linnasta on vain kesä- ja heinäkuun ajan sekä festivaali toteutetaan linnaa kunnioittaen.

USEIN KYSYTTYJÄ KYSYMYKSIÄ

KUINKA PUKEUDUN OOPERAJUHLILLE?

Olavinlinnan katsomo on katettu ja yleisö sateelta suojassa, mutta silti ulkoilmatila. Pitkien helteiden jälkeen linnassa on lämmin, mutta jos kesä on kolea, koleaa on linnassakin. Monet haluavat juhlistaa oopperavierailuaan arjesta poikkeavalla asulla, jotkut taas korostavat mukavuutta. Paras asu on se, jossa itse viihdyt ja tunnet olosi mukavaksi. Ennen kaikkea, huomioi sää. Jalkineita valitessasi muista, että Olavinlinna on rakennettu 1400-luvulla ja ovat paikoin epätasaiset. Suosittelemme jalkineita, joissa olisi mukava liikkua vaikkapa mukulakivikadulla. Voit siis huoletta tulla tennareissa.

MITEN PYSYN OOPERAN JUONESSA MUKANA?

Oopperat lauletaan aina alkuperäiskielellä eli esimerkiksi italiaksi, ranskaksi tai saksaksi. Kaikissa esityksissä laulettu ja puhuttu teksti kulkee näyttämön yläreunan tekstityslaitteissa suomeksi ja englanniksi.

Teoksen tietoihin kannattaa etukäteen tutustua verkkosivuiltamme, josta löydät mm. artikkeleita, trailerin, juonikuvauksen ja paljon muuta.

Käsiohjelmaa myydään ennen esitystä Olavinlinnan läheisyydessä sekä Oopperajuhlien lipunmyynnissä. Siitä löydät monipuolisesti tietoa oopperasta, mm. nopealukuisen juonikuvauksen ja tekijöiden esittelyt.

Ennen kutakin esitystä juonen käänteisiin voi tutustua ooppera-asiantuntijoiden opastuksella teosesittelyissä.

MILLOIN ON APLODIEN AIKA?

Suosion osoittaminen aplodein kuuluu sekä konsertteihin että oopperaan. Ensimmäiset aplodit annetaan, kun kapellimestari astuu orkesterin eteen, orkesteri nousee ylös ja kapellimestari tervehtii yleisöä kumartamalla. Oopperat jakautuvat tyypillisesti kahteen tai useampaan näytökseen, joiden välissä on väliaika. Tavallista on antaa aplodit kunkin näytöksen päätteeksi ja myös koko esityksen lopussa. Oopperoissa kuullaan usein hienoja aarioita tai eri soitinten sooloja, joille sopii hyvin antaa aplodit. Joskus katsomosta kajahtaa myös "bravo" -huuto, suosiota saatetaan osoittaa myös jalkoja tömistäen.

SAAKO SOMETTA?

Ennen esitystä, väliajalla ja esityksen jälkeen sopii somettaa. Esiintyjistä voi ottaa valokuvamuiston loppukiitoksissa, kun esitys on ohi. Jaamme kävijöiden tunnelmia mielellään myös omilla tileillämme, joten muista tagätä meidät! Esitysten valokuvaaminen on kuitenkin kiellettyä, joten sulje kännykkä ennen esitystä.

TERMIT HALTUUN

VAKUUTA SEURUEESI VÄLIAJALLA KUIN VANHA OOPPERAKONKARI

Libretto: Oopperan käsikirjoitus eli kuka sanoo (laulaa) mitä ja milloin.

Partituuri: Nuottivihko, johon on kirjoitettu kaikki oopperan eri osat. Siinä näkyy samaan aikaan orkesterin eri soitinryhmien nuotit, laulettuun tekstin sanat sekä joskus myös lavalla tapahtuvia asioita. Kapellimestari lukee partituuria, jotta hän näkee tarkasti, mitä kaikki tekevät milläkin hetkellä ja voi johtaa koko esitystä.

Johtoaihe/teema: Jonkin yksittäisen paikan tai roolin oma musiikillinen teema.

Näytös: Useimmissa oopperoissa on 2–4 näytöstä, ja jokaisessa näytöksessä tapahtuu jokin osa tarinasta – esimerkiksi rakastuminen, konflikti tai ratkaisu. Näytös auttaa katsojaa seuraamaan teoksen rakennetta ja hahmottamaan, miten tarina etenee vaihteittain.

OOPPERAN RAKENNE

Alkusoitto: Orkesterin esittämä musiikillinen johdanto, joka luo oopperan tunnelman ja pohjustaa tarinaa.

Resitatiivi: Puheenomainen laulu, jossa juonta kuljetetaan eteenpäin vuorosanojen tapaan.

Aaria: Yhden laulajan esittämä lauluosuus, jossa laulaja pysähtyy tapahtumien äärelle ja kertoo omista tunteistaan ja ajatuksistaan. Nämä ovat usein oopperan näyttävimpiä ja tunnetuimpia kohtia.

Duetto: Kahden laulajan esittämä lauluosuus.

Välisoitto: Orkesteri soittaa esimerkiksi kohtausten vaihtuessa tai väliajan jälkeen. Välisoitto luo tunnelman sille, mitä juuri tapahtui tai mitä tuleman pitää.

SOPRAANOT, ALTOT, BASSOT, TENORIT...

Laulajan esittämä rooli määrittäyty äänialan mukaan. Korkeimmalle nouseva sopraano on monien oopperoiden sankaritar. Matalammat mezzosopraanot ja altot laulavat tyypillisesti äitien tai noitien rooleja, mutta toisaalta maailman suosituimman oopperan Carmen on mezzosopraano. Tenori on sankari, joka usein rakastuu sopraanoon ja laulaa korkealta ja kovaa. Basso ylisee kaikkein matalimmat äänet ja on monessa oopperassa joko roisto, pappi tai kuningas. Baritoni asettuu näiden väliin ja on oopperoiden yleisin miesrooli.

Koloratuurisopraano: Korkein naisääni

Sopraano: Korkea naisääni. Monissa oopperoissa joko tarinan päähenkilö tai yksi niistä.

Mezzosopraano: Naisääni, joka sijoittuu sopraanon ja alton väliin.

Altto: Matala naisääni.

Tenori: Korkea miesääni. Monissa teoksissa oopperan sankari.

Baritoni: Toiseksi matalin miesääni.

Bassobaritoni: Baritoniakin matalampi miesääni.

Basso: Matalin miesääni.

